

CONCOURS GÉNÉRAL DES LYCÉES

—

SESSION 2022

—

VERSION ET COMPOSITION EN LANGUE HÉBRAÏQUE

(Classes de terminale voie générale et toutes séries technologiques)

Durée : 5 heures

—

L'usage du dictionnaire bilingue est autorisé

Consignes aux candidats

- Ne pas utiliser d'encre claire
- N'utiliser ni colle, ni agrafe
- Numéroté chaque page en bas à droite (numéro de page / nombre total de pages)
- Sur chaque copie, renseigner l'en-tête + l'identification du concours :

Concours / Examen : CGL

Epreuve : 101

Matière : HEBR

Session : 2022

Tournez la page S.V.P.

N.B. Les noms propres figurent en gras dans le texte.

השנה היא 1977. מאשה, המספרת, תלמידת תיכון, עלתה מאוקראינה¹ עם הוריה ואחיה ויקטור בתחילת שנות השבעים. הם מתגוררים בשכונת עולים באיזור חיפה.

אמנם כן, כולם היו ישראלים כעת, ישראלים מעצם הגדרתם, אך זה היה כמובן היפּוֹתְּטִי לחלוטין. עוד מעטה הסוואה שקרי. איש לא ראה בתושבי היישוב "ישראלים", כולל הם עצמם. הם היו אותה מְסָה אנושית שנויה במחלוקת הקרויה "עולים". כל קבוצה כונתה על שם ארץ המוצא שלה – רוסים, מְרוֹקָאִים, קוֹוקָזִים, רוֹמְנִים. כולם הגדרו על פי זְרוּתָם, הישראלים היו עם אחר, נפרד, ששכן אי שם הרחק מחוץ לגבולות מסלולו של קו 57, והם היו תושביה החוקיים של הארץ הזאת. [...]

אישה זקנה, עבת בשר, עם תבלול בעין, צנחה בכבודות על המושב שלידיה. בין רגליה הפשוקות הניחה סל פלסטיק דחוס בירקות זָרִים – צורות נְעֻנְעָה, כּוּסְבֵּרָה וּשְׂיֵבָה, גבעולי סְלֵרִי עטופים בנייר עיתון. ירקות מרוקאיים.

הם היו עֵדָה מיסתורית, המרוקאים האלה. עדה שעוררה בה שפע של רגשות סותרים. הוריה, זכרה הטב, תמיד ציינו את ארץ המוצא של ידידותיה מבית הספר בהֶדְגֵּשׁ טעון: מְרוֹקְנִיָּץ. מְרוֹקְנָה. מְרוֹקְנִי. מְרוֹקְנִית. ארץ המוצא הייתה פרט מהותי בזהות, לא פחות ממינו של האדם או מגילו. הייתה זו עובדה שסיפקה כמות של אינפורמציה השווה לאלף מילות תואר.

[בימיהם הראשונים ביישוב נֶהְגוּ המלים האלה במידה של חיבה, אך עם חלוף הימים, ככל שגברו הקושי והתסכול וחלחלו אל שגרת יומם, הן נטענו בבוז מנותק, שמבטל מראש כל תקווה לשינוי. שהרי מדובר בשוני עמוק מני ים – בהיות האדם בן לארץ חשוכה ונידחת, השוכנת רחוק אפילו יותר מהאֲוֵרִיִּנְט הספרותי, אי שם באֲפֵרִיקָה. לשיטתה של אֵימָה, הם היו אנשים פשוטים, בעלי קוֹדִים פְּרִימִיטִיבִּיִּים ותרבות שהיא – או אולי העדרה – היא התהום שעל גדתה האחרת הם ניצבים. עבור הוריה הייתה הפגישה עם המרוקאים האלה בגדר התרחשות משונה ולא צפויה. ישראל הייתה אמורה להיות מלאה לוחמים ציוניים עשויים ללא חת ששורשיהם מצויים אי שם עמוק במזרח אירופה, בני תרבות אידיאליסטים ואמיצים שהתכנסו להושיע את היהדות מאלפי שנות דיכוי;] צברים שזופי רגליים, ישראלים למהדרין, אבל עמוק בפנים לעולם קצת רוסים.

אך תקוותיהם נתבדו. אכן, ארצם הכילה גם מאלה וגם מאלה – תמונותיהם של משה דיין וגולדה מאיר קישטו את לוח השעם של כיתתה עם בוא יום העצמאות; הוריהם של אהרונה ונתנאל הגיעו מאוקראינה אי אז בתחילת המאה. אבל המציאות הממשית, המציאות שהקיפה אותם ביישוב, לא הייתה בעיניהם אלא הערת שוליים אוֹרְיִנְטָלִית, ישראלית לא יותר מפאתי סַמְרַקַּנְד², העיר שאליה פונתה נטליה בזמן מלחמת העולם השנייה.

כן, הסכימו הוריה, הם כמובן יהודים, אותם יוצאי צפון אפריקה, אך גם בלי לומר זאת במפורש ברור היה כי יהדות זו עברם אינה אלא דת זרה, מעין אגף משני של האֵיִסְלָאם.

¹ Ukraine - République soviétique de l'URSS jusqu'en 1991.

² Samarcande - ville en Ouzbékistan, Asie centrale.

וה"מרוקאים" עצמם, מה הם חשבו על הפשיטה הסובייטית הפתאומית? האם הם לא חשו סלידה מה"רוסים" באותה מידה, מבגדיהם המכוערים, ממבטאם, ממאכליהם התפלים, מחיורונם השמי³ הַהֶבְהָב, מחוסר הבנתם המוחלט את המקום, את האנשים, את הטבע, מתלישותם, יהירותם ואטימותם? לא מעט מאמצים נדרשו לה ולאחיה כדי לשבור את מחיצות האיבה שהצמיח הבית, כדי לתפוס את מקומם בין הילדים הישראלים האלה, ילדים בְּזוּיִים וּנְחָשָׁקִים בו זמנית, ילדים שאולי לא הכירו את "שלושת המוסקטרים"⁴ ואת "אליסה בארץ הפלאות"⁵, אך היו מושכים כל כך – בעברית הקולחת שלהם, במלבושיהם שנראו נאים ומעודכנים להכאיב, בגופניות השזופה, קצרת המכנסיים, שקרנה מהם, בהתכתבותם עם איזו צְרָפְתִיּוֹת רחוקה, בעצם העובדה שנולדו כאן, במקום הזה שהכירו כל כך טוב, בתוכניות הטלוויזיה שהתמצאו בהן [...], במחקים הריחניים ובצבעי הפנדה⁶ שבקלמריהם, במאכליהם הטעימים, בבדיחות הגסות שנשמעו פחות גסות בעברית, בסנדוויצ'ים עם פֶּסְטֶרְמָה ורודה בארוחת עשר, בכל מה שהיה מְרַגֵּשׁ, שופע, טעים ואופנתי. כל זה אולי לא נחשב בעיני הוריהם, שהיו שקועים בחיפוש עבודה ולימוד עברית, אך עברה ועבור ויקטור היו ילדיהם של יוצאי צפון אפריקה הישראלים האמיתיים, בעלי הבית של היישוב, של היִשְׁרָאֵלִיּוֹת עצמה.

אלונה קמחי, ויקטור ומאשה, הוצאת כתר, 2012, עמ' 23 – 26

Questions :

1. Commentaire dirigé en hébreu :

נתחו את הטקסט בעברית.

בחיבורכם התייחסו לשאלת הזהות הישראלית מן הזווית של המספרת.

ניתוח הטקסט יכלול התייחסות לנושאים הבאים:

- הניגודים שמעלה המספרת בין: רוסים ומרוקאים, ישראלים ועולים, ישראליות וזרות.

- הדעות הקדומות של כל קבוצה.

-תאור ההבדלים בין המספרת להוריה.

-התפתחות התפיסה של המספרת ביחס לזהות הישראלית מתחילת הקטע ועד לסופו.

*החיבור יכלול הקדמה, פיתוח של הרעיונות המרכזיים וסיכום.

2. Traduisez en français :

תרגמו לצרפתית את הקטע המסומן החל מן המילים "ימיהם הראשונים" ועד למילים "שנות דיכוי".

³ Sémitique

⁴ *Les trois mousquetaires* d'Alexandre Dumas

⁵ *Alice au pays des merveilles* de Lewis Carroll

⁶ Crayons de pastels à l'huile

